

บทวิจารณ์หนังสือ

อภิสรา พรรัตนานุกูล¹

王建勤主编. 2009. 《第二语言习得研究》. 北京: 商务印书馆.

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาหลายสิบปี และมีแนวทางการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงปริยานเที่ยบ การวิจัยด้านการเรียนการสอน การวิจัยต่างๆ เป็นต้น ปัจจุบันมีแนวทางการวิจัยแนวใหม่ที่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนักในประเทศไทย ซึ่งก็คือ “การวิจัยด้านการรับภาษาที่สอง” (Second Language Acquisition) ซึ่งเป็นแนวทางที่พัฒนาขึ้นมาจากการวิจัยแนวเดิม กล่าวคือ การวิจัยการรับภาษาที่สองเป็นการศึกษาต่อยอดจากการวิจัยเชิงปริยานเที่ยบ โดยอาศัยผลการวิจัยเชิงปริยานเที่ยบมาตั้งเป็นสมมติฐานขั้นต้น และใช้กระบวนการศึกษาทดลองเพื่อพิสูจน์ถึงที่งานวิจัยเชิงปริยานเที่ยบได้คาดการณ์ผล

¹ อาจารย์ประจำสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เอาไว้ ซึ่งแนวทางการวิจัยด้านการรับภาษาที่สองนี้จะให้ความสำคัญกับพัฒนาการการรับภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก การวิจัยจะเน้นวิเคราะห์ที่ตัวกระบวนการการรับภาษาที่สองของผู้เรียน เพื่อคูณว่าผู้เรียนมีพัฒนาการในการรับภาษาที่สองอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อการรับภาษาของผู้เรียน จากนั้นจึงนำปัจจัยที่ศึกษาได้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการรับภาษาของผู้เรียน การวิจัยด้านการรับภาษาที่สองนี้จะประยุกต์ใช้เครื่องมือและกระบวนการการวิจัยของศาสตร์อื่นๆ อาทิ สถิติศาสตร์ จิตวิทยา ประสาทวิทยา เป็นต้น

หนังสือ 《第二语言习得研究》 เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในชุดหนังสือการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษา มีเนื้อหาเฉพาะทางเกี่ยวกับการวิจัยการรับภาษาที่สอง เรียนเรียงโดยศาสตราจารย์ ดร. หวาน เจียนจิน แห่งมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง ผู้มีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยการรับภาษาที่สองเป็นอย่างมาก “ชุดตำราการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษา” 《对外汉语专业本科系列教材》 ประกอบด้วยหนังสือการสอนภาษาจีนที่มีเนื้อหาเฉพาะทางด้านต่างๆ ทั้งสิ้น 22 เล่ม แต่ละเล่มล้วนเรียนเรียงโดยอาจารย์ผู้มี

ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ จากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในประเทศจีน

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งรายละเอียดออกเป็น 12 บท โดยบทแรกจะเกริ่นนำถึงภาพรวมของการวิจัยการรับภาษาที่สอง และให้คำจำกัดความของคำศัพท์เฉพาะทางต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้เขียน โดยจะจับคู่คำศัพท์เฉพาะมาอธิบายความต่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน อาทิ “ภาษาแม่และภาษา平行ทาง” “ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง” “การรับภาษาและการเรียนภาษา” “การรับภาษาที่สองและการรับภาษาต่างประเทศ” เป็นต้น จากนั้นจึงเป็นการแนะนำความสัมพันธ์ของการวิจัยการรับภาษาที่สองกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องอันประกอบไปด้วยภาษาศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา ว่า ศาสตร์ดังกล่าวเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยการรับภาษาที่สองอย่างไร แล้วท้ายบทจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการวิจัยการรับภาษาที่สองนี้

ในบทที่สองจะกล่าวถึงเนื้อหาทฤษฎีการวิเคราะห์เปรียบต่าง (Contrastive Analysis) และการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) ซึ่งถือเป็นทฤษฎีการวิเคราะห์ทางภาษาที่สำคัญที่สุดในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานสำคัญของจุดเริ่มต้นการวิจัยการรับภาษาที่สอง

ในบทต่อๆ ไป ได้แบ่งอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ของการรับภาษาที่สอง บทหลักนี้ทฤษฎี ด้วยเหตุที่ศาสตร์ด้านการวิจัยการรับภาษาที่สองนี้ถือเป็นศาสตร์ใหม่ที่เพิ่งจะกำเนิดขึ้นในโลกตะวันตกมาได้เพียงประมาณ 50 ปี เท่านั้น การอ้างอิงบทความและงานวิจัยที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้จึงเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการรับภาษาจีนซึ่งถือว่ามีจำนวนจำกัด เนื้อหาของแต่ละบทประกอบด้วย การวิเคราะห์วิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis) การวิจัยภาษาในระหว่าง (Interlanguage) ลำดับขั้นตอนการรับภาษา (Second Language Acquisition Order) สมมุติฐานห้าประการของคราชัน (Krashen's Monitor Model) เป็นต้น

เนื้อหาในแต่ละบทมีโครงสร้างการนำเสนออย่างเป็นระเบียบเริ่มต้นที่บทแรกในสรุปเนื้อหาโดยรวมอย่างย่อ ต่อด้วยเนื้อหาทฤษฎี และประวัติความเป็นมาเพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้อ่าน จากนั้นจึงแนะนำงานวิจัยต่างๆ ที่ใช้ทฤษฎีดังกล่าวเพื่อเป็นการสนับสนุนแนวความคิดและให้ข้อมูลอ้างอิงที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม นอกจากนี้ ท้ายหัวข้อของเนื้อหาในแต่ละบท จะมีคำถามทึ้งท้ายให้ผู้อ่านได้คิดและตอบคำถาม เพื่อทบทวนเนื้อหาที่ได้อ่านไปแล้ว ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสมทั้งกับผู้สอนที่ต้องการนำเนื้อหาไปใช้สอนในชั้นเรียนและกับผู้อ่านที่ต้องการศึกษาด้วยตนเองด้วย

เมื่ออ่านหนังสือ 《第二语言习得研究》 จบแล้ว ผู้อ่านจะได้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการรับภาษาที่สองรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแบบฉบับภาษาจีน ซึ่งผู้อ่านสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยต่างๆ ไปใช้ในการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศได้ อีกทั้งยังสามารถนำทฤษฎีและรูปแบบการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัยด้านภาษาจีนได้อีกด้วย

ข้อดีประการหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ที่อาจพบรหنمได้ไม่น้อย นักในหนังสือวิชาการภาษาจีน คือ คำศัพท์เฉพาะภาษาจีนทุกคำที่แปลมาจากการอังกฤษ จะไส่ร่วงเลือบคำศัพท์ภาษาอังกฤษไว้ด้านหลังเสมอ เช่น “内隐学习” (Implicit Learning) “中介语” (Interlanguage) “僵化” (Fossilization) เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้ในเคียงกับหนังสือและงานวิจัยอื่นๆ ทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ได้สะดวก ทั้งนี้ ในการเขียนหนังสือที่ประกอบด้วยคำศัพท์เฉพาะจำนวนมากนั้น บางครั้งการแปลคำศัพท์เฉพาะในแต่ละเล่มอาจมีรูปแบบการแปลที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้น การวงเลือบคำศัพท์ภาษาอังกฤษไว้ จึงทำให้เกิดความชัดเจนในการถ่ายทอดความหมายขึ้น